

The Ice Storm

The Ice Storm skildrar två medelklassfamiljer som ruskas om av en inre och yttre isstorm som slutar i en djup tragedi. Dessa mörka novemberdagar tvingar dem också att helt omvärdera sina liv.

Filmen är även en beskrivning av en tidsepok som innebar stora omvälvningar och där normer som tidigare togs för självklara ifrågasattes i människornas sökande efter meningen med tillvaron.

Men framför allt problematiseras de vuxnas rädsla för ansvar och hotet mot kärnfamiljen som institution.

**Rekommenderad från:
åk 9 & gymnasiet**

En filmhandledning av
Louise Lagerström

Filmens handling

Året är 1973 och USA:s president Nixon håller som bäst på att försöka snärja sig ur Watergateskandalen men hans dagar som landets ledare är räknade. I den välbärgade förorten New Canaan i Connecticut på den amerikanska östkusten lever de två familjerna Hood och Carver. Båda familjerna består av; en framgångsrik far, en vacker mor och två barn i tonåren.

Thanksgiving närmar sig och Ben Hood ser fram mot en helg där hela familjen, inklusive sonen Paul som går på internatskola i New York, skall kunna samlas. Även i familjen Carver bestående av Jim, Janey och sönerna Mikey och Sandy tas den frusna kalkonen ut.

I familjen Hood läggs sordin på stämningen när husets dotter Wendy, en hormonstinn fjortonåring, ger utlopp för sitt missnöje med den politiska situationen i landet. I en kombinerad bordsbön och tal tackar hon bland annat för att de vita har kunnat döda indianer och stjäla deras egendomar. Den spända atmosfären spås på av att Bens hustru Elena misstänker att hennes make är

Janey Carver och Ben Hood, otrogna och olyckliga famlar de efter meningen med livet. I rollerna Sigourney Weaver och Kevin Kline.

otrogen. Hennes farhågor är befogade. Ben har sedan en tid haft ett förhållande med grannfrun, tillika bästa väninnan, Janey Carver. Under de dagar som följer kommer både filmens vuxna och barn att testa gränser och skaffa sig nya erfarenheter.

Paul, som förälskat sig i överklassflickan Libbets, tar pendeltåget tillbaka till New York för att träffa henne och förhoppningsvis kunna förklara henne sin kärlek. Tyvärr har hans bästa kompis Francis, en drogfixerad knäppskalle, förekommit honom och ställt in sig hos Libbets. Kvällen slutar med att både Libbets och Francis är golvade av sprit och tabletter. Paul återvänder hem, besviken över att Libbets känslor för honom endast är platoniska.

Ben och Elena Hood, samt Janey och Jim Carver, är samma kväll bjudna på ett "nyckelparty", vilket innebär att alla män lämnar sina bilycklar i en skål ur vilken damerna sedan drar en nyckel och följer den man som hör till bilen hem för kvällen. Elena, som känner sig förnedrad över hela tillställningen, hamnar till sist i sällskap med Jim Carver medan en överförfriskad Ben tappar av på värdparets toalett. Janey har tidigare gett sig av med en yngre man.

Under tiden har den sexuellt nyfikna Wendy Hood stämt träff med Mikey Carver och de träffas och hänglar lite. När Wendy även börjar visa intresse för Mikeys lillebror Sandy känner sig Mikey sviken. När

han och Wendy försonas blir de ertappade av Ben i familjen Carvers TV-rum. Ben befinner sig själv i huset för ett möte med Janey, som för övrigt tröttnat på honom och givit sig av. Ben skäller ut Wendy och de promenerar hem tillsammans.

I medierna varnas för den annalkande isstormen som rör sig allt närmare kusten. Mikey som älskar den rena luften och fascineras av stormen springer ystert ut i det iskalla vädret. En elledning har fått kortslutning vid landsvägen och den kraftiga kabeln hamnar på det stålräcke där Mikey har satt sig och han dör omedelbart av elchocken. Medan det piskande regnet fryser till is springer Paul för att hinna med taget hem men blir sittande då det stannat på grund av kortslutningen som förorsakat Mikeys dödsolycka.

Wendy går över till Carvers hem där ingen är hemma förutom Sandy. Han visar henne sina krigsleksaker och tillsammans smuttar de lite vodka innan de kryper under täcket för att värma varandra medan stormen viner utanför. Janey kommer hem efter sitt äventyr men märker inte de två utan går direkt och lägger sig. Elena och Jim som lämnat partyt tillsammans, kommer också hem till Carvers mörka ellösa hus och hittar Wendy och Sandy tillsammans i sängen.

Ben tar trots att han är berusad bilen hem. På vägen finner han Mikeys livlösa kropp och bär hem

id, Christina Ricci, är politiskt provokativ och tällt utlevande.

honom till Carvers. Jim tar Mikey i famnen och lägger honom på en divan. När han inser att sonen är död börjar han gråta och hans gråt väcker Janey.

Familjen Hood beger sig till stationen för att hämta Paul. När alla är samlade i bilen brister det för Ben och tårarna kommer. Alla i familjen söker varandras blickar.

Tomheten

The Ice Storm utspelar sig under några dagar i november 1973 nästan på 10-årsdagen av mordet på president John F Kennedy i Dallas. Ett nationellt trauma som ruskade om landet och berövade folket dess oskuld. Ofta ser man på perioden före och under Kennedy som en materiell och moralisk guldålder medan Nixoneran 1968–74 innebar ett moraliskt förfall och uppluckrade värderingar. I filmen påminns vi i bla TV-bilder att hemmaopinionen för Nixon börjat dala trots att han lanserat ett program för att dra tillbaka de amerikanska trupperna från Vietnam och sökt bättre förbindelser med både Sovjet och Kina. Det slutliga nederlaget kommer i och med Watergateskandalen där höga tjänstemän i Nixons närhet, med hans goda minne, placerar ut avlyssningsapparatur i demokraternas högkvarter, Watergate.

70-talet var en tid då 60-talets frigörelse, inte minst den sexuella, hade nått ut till den övre medelklassen i förorterna som nu också försökte hänga med. Kvinnorna hade i och med den sexuella revolutionen fått makt över sina egna kroppar tack vare nya preventivmedel för kvinnor. En ny slags frihet uppenbarades och man visste vad man skulle testa men inte riktigt hur man skulle njuta av det. Friheten blev en börda och man kompletterade förvirrat martinin med en marijuanacigarrett.

Familjerna Hood och Carver får

stå som symboler för de människor som ett samhälle med oklara eller påtvingade normer skapar. De lever i flotta flerplansvillor där inget materiellt fattas dem. Ben Hood tar pendeltåget varje morgon till sitt moderna kontor likt hundratals andra trenchcoatklädda män. På sitt arbete verkar han påtagligt ointresserad och distanserad. Vi ser att han har tankarna någon annanstans men vi vet inte riktigt var.

Hans hustru Elena är den perfekta hemmafrun som välklädd förbereder den perfekta middagen till det som borde vara den perfekta familjen. Hennes känsla av misstro mot mannen och brist på mening med livet gör att vi anar en frustration som när som helst måste få utlopp. Sonen Paul som är sexton experimenterar med droger och gör även fäfänga försök att få ihop det med en överklassflicka. Hans syster Wendy är den enda i familjen som verkar ta in vad som sker i USA och försöker göra både politiska och sexuella utspel för att uppröra sin avsmnade omgivning.

I familjen Carver är det materiella välståndet om möjligt ännu bättre. Det påkostade huset med designad inredning och vattensång vittnar om pappa Jims framgångar som modern innovatör. Framgången till trots har han en vacker men uttråkad hustru som söker fly sin tristess med otrohet och partyn. Deras barn flyr in i sina egna världar i sökandet efter trygghet och mening.

Barn och föräldrars sökande

Överflödssamhället har i *The Ice Storm* skapat jakten efter något annat. Uttråkade av sina liv, sina nöjen och till och med sina synder har personerna i filmen tappat förmågan att känna glädje. Allt de tar sig för blir bara en dålig ersättning för något som de behöver men inte känner.

Ben tar sin tillflykt till otroheten med Janey liksom hon med honom. Janey's rastlöshet och otillfredsställelse är dock ännu större. Hon har just upptäckt en ny makt, moderna preventivmedel, som gör att hon styr över sin egen sexualitet. Detta demonstrerar hon genom att klargöra att hennes och Bens förbindelse är helt kärlekslös och att hon är fri att välja bort honom när hon vill, något hon också gör då hon i en scen lämnar honom ömkligt sittande på sängen. Hon betonar också för honom hur uttråkad hon är när han börjar

prata om golf och att hon sannerligen inte behöver en äkta man till.

Elena är mer en sökare på det andliga planet. I en scen ser vi henne på en loppmarkand där hon bland det stora utbudet av lätt pornografiska böcker letar efter filosofisk litteratur. Där dyker pastor Edwards upp, en hippieaktig präst från en udda församling som vi, och kanske även Elena, tror är svaret på hennes grublerier. Han visar sig senare vara en högst liberal präst som med förvändningen att "Sometimes the shepherd needs the comfort of the sheep", gärna deltar i sexuellt frigjorda sammanhang.

Jim Carver får vi inte veta så mycket om. Han är ständigt på resande fot eftersom hans arbete kräver det. Hans sätt att döva tomheten har resulterat i att han arbetar ännu mer för att bli ännu mer lyckad och allt oftare lämnar familjen ensam. När han kommer hem från en tjänsteresa och hojtar "Hi guys. I'm back" till sina två söner tittar de bara storögt på honom och svarar: "You were gone?"

Jims ene son Mikey, som enligt sin mor varit "borta" sedan han föddes, är något av ett matematiskt och geometriskt geni. Han både lockas och skräms av Wendy som är den som tar sexuella initiativ. Han är otroligt fascinerad av naturen och de små partiklar som flyget runt i luften. I en scen håller han ett föredrag i sin klass där han berättar om molekylerna. När isstormen närmar sig och regnet börjar falla springer han ut för att andas in den rena luften. (molekylerna står stilla och alltså får man inte i sig någon smuts). För honom representerar stormen det absolut rena och han kommer bort från orenheten som all kroppslig kontakt innebär. För honom finns inte perfektionen i den konkreta verkligheten utan i den rena tanken.

Hans lillebror Sandy är nästan alltid ensam hemma. Som en referens till USA:s pågående krig i Vietnam låter filmskaparna honom leka med krigsleksaker. I hans värld handlar det om att hänga soldater och han pratar oavbrutet om död mans snara, sprängning av kroppar och Viet Cong.

Wendy är tonåringen som gör verklighet av sina sexuella funderingar. Hon är brådmogen och den som tar initiativet både gentemot Mikey och Sandy.

Hon är även den enda i filmen som tar politisk ställning. Dessa

intressen förenas på ett ironiskt sätt då hon i en scen med Mikey i Carvers TV-rum ifört sig en Nixonmask innan hon börjar smeka honom.

När familjen samlas för thanksgiving-middag och pappan ber henne hålla tal blir det inte riktigt så trevligt som han tänkt sig. I ett försök att spräcka den bubbla av falsk idyll som de försöker upprätthålla säger hon: "Dear Lord, thank you for this Thanksgiving holiday. And for all the material possessions we have and enjoy. And for letting us white people kill all the Indians and steal their tribal lands. And stuff ourselves like pigs, even though children in Asia are being napalmed." Talet avfärdas och locket läggs på.

Rädslan för konflikter är ett genomgående tema. Det talas hela tiden om familjeterapier och äktenskapsterapier vilket visar på människornas oförmåga att själva ta tag i sina konflikter. När en konflikt närmar sig ytan är man snabb att hejda den. När Ben och Elena innan partyt står inför en konfrontation är det förenat med stor rädsla, nästan panik. "The only big fight we've had in years is whether to go back into couples therapy" "I guess we're just on the verge of saying something".

★ Personerna i filmen sitter fastlåsta i ett mönster som inte gör dem lyckliga. De arbetar, går hem, går på fest och försöker vara moderna och frigjorda. De slår dövörat till politiken och tröstar sig desillusionerat med drinkar och partnerbyten. Inte ens religionen verkar vara ett alternativ till att komma till ro.

Fundera kring om det är samhällets fel att människornas liv i filmen blivit som det är eller, bär personerna ett eget ansvar?

Hur djupt uppfattar vi att Wendys politiska engagemang är? Säger hon att Nixon borde skjutas som en provokation eller av övertygelse?

Finns samma typ av besvikelse och sökande idag? Hur ser den i så fall ut?

Vuxna vill vara barn — barn vill vara vuxna

Filmens vuxna försöker fly sitt ansvar och kan inte riktigt acceptera den föräldraroll som de förväntas anta. I nästan desperata försök ser vi hur de istället regredierar och blir till barn igen. Tydligast manifesteras detta i scenen där Elena ser sin dotter Wendy cykla förbi. För Elena blir det sinnebild för hennes egen

barndom, för friheten och ansvarslösheten. Inspirerad tar hon själv fram cykeln och cyklar ner till en drugstore där hon snattar ett läppstift.

Janey som kanske starkast förtränger sin känsla av tomhet visar sin litenhet då hon kommer hem efter det ödesdigra partyt. Hon kommer hem till ett stort tomt nedisat hus.

Som tröst lägger hon sig på den vattenfyllda sängen som blir en slags livmoder. Där gungas hon till sömns i fosterställning.

Att föräldrarna drar sig ur sin roll förstärker känslan av att barnen lämnas vind för våg. Barnen börjar experimentera med samma saker som de vuxna; sprit, droger och sex. Filmen "klipper" också mellan de vuxnas och ungdomarnas värld för att betona parallellerna i deras beteende. Paul och hans kompis Francis drogar tillsammans medan deras föräldrar har middag, dricker sprit och röker hasch.

De två pojkarnas konversation ligger på en vuxen nivå: Paul: "You where fucking right for political re-education, you know like in the fields." Francis: "You and I exists on the opposite sides of a great existential divide. That means your pathetic virginity on one hand, and my astonishing number of sexual conquests on the other". Wendy, filmens enda politiskt intresserade, oroar sig för regeringens fall och att anarki skall utbryta i landet.

Ibland verkar det nästan som Wendy och Paul är sina föräldrars föräldrar. De diskuterar deras relations dysfunktionalitet och funderar på om de är på väg till soptippen, dvs skilsmässodomstolen. Wendy svarar uppgivet att de åtminstone har slutat att gå i äktenskapsterapi.

★ Fundera kring varför det är viktigt att barn får vara barn.

Fundera kring hur de två syskonrelationerna i *The Ice Storm* Wendy/Paul, Mikey/Sandy beskrivs.

Janey Carver, Sigourney Weaver, lever desperat ut sina behov av mänsklig närhet på "nyckelpartyn".

Föräldrarollen undergrävd

I och med att de vuxna mer eller mindre avsäger sig sitt ansvar blir de gånger då de kräver respekt genast problematiska. Vid en middagsscen i filmens början kretsar konversationen obekymrat kring porrfilm, partnerbyte, nyckelpartyn och äktenskapsterapier. Barnen serverar men föräldrarna tar ingen notis om att de hör allt som sägs. Barnen dricker vinslattar i köket och insuper intresserat de äldres beteende.

När Ben försöker uppfostra sin dotter genom att säga åt henne att hon skall gå och lägga sig eller sluta prata i telefon möts han av någon hänfull kommentar som att han är fascist eller skall sluta leka sträng pappa. Att han försöker understryka med "I mean it!" förstärker bara hans vanmakt.

När Mikey och Sandys far frågar hur de har det eller hur det går i skolan svarar de bara avmätt, "Fine, I guess" eftersom de sedan länge inte tror att fadern egentligen bryr sig.

När Janey kommer hem och finner sin son lekande med krigsleksaker blir hon arg utan att på något sätt kunna hantera situationen.

Den största klyftan, och beviset på bristande förtroende, kommer fram när det gäller sex. När Wendy har hängt med Mikey och lockat Sandy att dra ner byxorna håller Janey en förvirrad moralpredikan om att människans kropp är hennes tempel och att puberteten spelar spratt med oss. Hon drar också underliga och bisarra paralleller till något naturfolk på Samoa.

Ben håller en trevande konversation när han hämtat upp Paul på stationen, om tjejer, skolan och sex.

Han tipsar honom skämtsamt om att inte syssla med "självbefläckelse" i duschen eftersom det är slöseri med vatten och el. Generöst erbjuder han sonen att fråga om vad han vill så kan de slå upp det i någon uppslagsbok. Paul påpekar att han faktiskt är sexton.

Barnen i *The Ice Storm* blir inte sedda av sina föräldrar medan de å sin sida mycket observant synas av sina barn.

Ben blir upprörd när han finner Wendy och Mikey med varandra. Han ställer krav på henne som han inte ställer på sig själv eftersom han just i samma stund har ett utomäktenskapligt förhållande i samma hus.

★ "Barn gör inte som vuxna säger utan som vuxna gör". Diskutera hur det talesättet med all önskvärd tydlighet synliggörs i *The Ice Storm*.

Diskutera hur ni tycker vuxna skall vara för att få sina barns förtroende och vice versa.

Familjen som förgörande eller läkande kraft

I filmens inledning sitter Paul på pendeltåget som frusit fast i stormen. Han läser en serietidning om superhjältar som heter "Fantastic four" där hjältarna är mer som en vanlig familj. Pappan i serien tvingas använda sitt antimateriavapen mot sin son som förvandlas till en mänsklig atombomb. De är en "nuclear family" (ordlek med kärnfamilj och atomvapen) som: ju starkare de blir, desto mer kan de ofrivilligt skada varandra. Familjen är sin egen antimateria, menar Paul.

När Paul läser ur serien fungerar det som parallell till det som båda familjerna upplever i samma stund. De är egentligen starka familjer som borde ge varandra stöd och trygghet men istället förgör de ofrivilligt varandra.

Det Paul tänker och filosoferar om blir den enda kommentaren till det som händer i filmen, som en omedveten berättare.

I scenen efter att Mikey dött ute vid landsvägen fortsätter Paul: "When you think about it, it's not easy to keep from just wandering out of your life. It's like someone's always leaving the door open to the next world. And if you aren't paying attention, you could just walk through it, and then you die." Som om han kände på sig vad som hänt.

★ Den hotade kärnfamiljen hålls fil-

men igenom ihop av ren desperation. Om man tolkar det som Paul säger kan man läsa in att Mikey blir det barnoffet som krävs för att familjen skall kunna fortleva. Vilka andra likheter med "Fantastic Four" kan tillämpas på familjerna i filmen?

Inledningsscenen i *The Ice Storm* är även dess slutscen. Familjen Hood möter sonen Paul på stationen.

Som avslutningsbild innehåller den kontentan av hela filmens budskap. En tragedi har väckt människorna till liv och för första gången ser de varandra. Den manifesterar också en försiktig tro på familjen som trots allt de gått igenom står kvar och kan finna tröst hos varandra.

★ Vilka värderingar förmedlas här?

Fundera kring vad Ben har att gråta över. Vad tänker han och de andra?

Bildberättande issymbolik

Filmen *The Ice Storm* rymmer naturligtvis redan i sin titel mycket symbolik. Den handlar om en känslomässig isstorm, frusna själar, frostiga relationer och isande sorg. Men is kan ses som en metafor för olika saker. Is kan göra saker orörliga och tysta, den kan tynga ner och krossa föremål eller personer samtidigt som den kan vara vacker, ren och skyddande. När något fryser stannar allting upp och man tvingas tänka efter, som personerna i filmen. När något varit fruset kan det tina upp och ur det kan något varmt och bra komma fram, eller ruttna och försvinna.

Rent visuellt påminns vi under filmens gång om isen och kylan, det fastfrusna taget, istappar i träden och de evinnerliga iskuberna i drinkarna. I en både illavarslande och starkt symbolisk scen står Mikey på en frusen glashal trampolin, under honom finns en tom bassäng. Han halkar runt och tappar nästan fotfästet och vi påminns om livets skörhet och den ofrånkomliga avgrunden.

Hela filmen andas redan från början en sorg som är inlindad i mystik. Trots att det handlar om en 70-talskildring befinner vi oss långt ifrån den nu mer gängse nostalgibilden i form av psykedelisk scenografi, kulört mode och glad 70-tals pop. Istället ackompanjeras mättade bilder av kala trädstammar av någon slags indiansk flöjtmusik som för tankarna till något mer ursprungligt och tidlöst.

The Ice Storm är inte uppbyggd

enligt ett traditionellt amerikanskt filmberättande. Det finns egentligen ingen huvudperson ur vars perspektiv historien berättas. Istället blir vi betraktare av en räkka tablåer som äger rum parallellt. Ingen så kallad plot för handlingen framåt utan vi ser hur personerna nästan som i ett akvarium rör sig till synes viljelöst utan bestämda intentioner. Vi anar att något skall ske medan människorna i filmen är omedvetna om den tragedi som väntar.

★ Diskutera hur detta "objektiva" sätt att skildra personerna påverkar vår identifikation. Vem, om någon alls, känner vi med?

★ Fundera lite kring andra filmskildringar av 70-talet ni sett och jämför vad man vinner eller förlorar med att skildra det som i *The Ice Storm*.

★ Hur tänker ni er att en mer Hollywoodaktig film skulle beskriva samma historia?

PRODUKTIONSUPPGIFTER:

USA 1997

Originaltitel: The Ice Storm

Litterär förlaga: Romanen The Ice Storm av Rick Moody

Manus: James Schamus

Regi: Ang Lee

Foto: Frederick Elmes

Klippning: Tim Squyres

Musik: Mychael Danna

Scenografi: Stephanie Carroll

I ROLLERNA:

Ben Hood – Kevin Kline

Elena Hood – Joan Allen

Wendy Hood – Christina Ricci

Paul Hood – Tobey Maguire

Janey Carver – Sigourney Weaver

Jim Carver – Jamey Sheridan

Mikey Carver – Elijah Wood

Sandy Carver – Adam Hann-Byrd

TEKNISKA UPPGIFTER:

Speltid: 113 minuter

Format: 1:1,85 Vidfilm

Ljudsystem: Dolby Stereo

Censur: från 15 år

Svensk premiär: 21 november 1997

DISTRIBUTION:

Svenska Filminstitutet, Box 27
126, 102 52 Stockholm Tel. 08-665 11 00, fax 08-661 18 20